
STATISTIK FRÅN JORDBRUKSVERKET

Statistikrapport 2006:1

Försäljning av handelsgödselmedel 2004/05 Sales of fertilizers during 2004/05

Sammanfattning

Försäljningen av kvävegödselmedel sjunker

Den totala försäljningen av handelsgödsel (mineralgödsel) uppgick under gödselåret 2004/05 till 724 Mkg, en nedgång med 15 % eller 127 Mkg sedan året innan. Under den senaste 5-års perioden har försäljningen kontinuerligt sjunkit, vilket innebär att mellan åren 2000/01 och 2004/05 har försäljningen uttryckt i ton vara sjunkit med nästan 26 %.

Försäljningen uttryckt i rena växtnäringsämnen

Uttryckt i rena växtnäringsämnen sjönk försäljningen av kväve och fosfor med 8 % till 162 resp 15 Mkg. Försäljningen av kalium sjönk med 10 % till 33 Mkg medan svavel ökade med nästan 2 % till 23 Mkg. Kadmiuminnehållet i fosforgödselmedlen beräknas till 78 kg jämfört med 105 kg året innan.

Det förekommer också en viss försäljning av organiska gödselmedel, främst till ekologiska odlare. Via ordinarie handelskanaler uppgick denna försäljning till ca 1 400 ton rent kväve.



Gunilla Thorsell, 036 – 15 59 49

statistik@sjv.se

Innehållsförteckning

Statistiken med kommentarer	3
Försäljningen i kvantitet vara	3
Försäljningen - resultat	3
Prisutvecklingen	3
Tabeller	4
Teckenförklaring	4
1. Försäljning av handelsgödselmedel med fördelning på viktigare sorter, uttryckt i kvantitet vara, ton	5
1. Försäljning av handelsgödselmedel med fördelning på viktigare sorter, uttryckt i kvantitet vara, ton (fortsättning)	6
1. Försäljning av handelsgödselmedel med fördelning på viktigare sorter, uttryckt i kvantitet vara, ton (fortsättning)	7
2. Försäljning av handelsgödsel uttryckt i ren växtnäring, mkg	8
Diagram	9
1. Försäljning av handelsgödselmedel, mkg	9
2. Försäljning av handelsgödsel uttryckt i kvantitet växtnäringsämne, mkg	9
Fakta om statistiken	10
Allmänt om statistiken	10
Statistikens kvalitet	10
In English	11
Summary	11
The sales of fertilizers decreased	11
List of tables	11
List of terms	12

Statistiken med kommentarer

Försäljningen i kvantitet vara

Försäljningen av handelsgödsel (mineralgödsel) uttryckt i kvantitet vara uppgick under gödselåret 2004/05 till 724 Mkg. Försäljningen minskade med 15 % eller 127 Mkg jämfört med året innan.

Av den totala försäljningen bestod 52 % av enkla kväve-, fosfor-, kalium- eller svavelmedel (N, P, K resp. S) och resterade 48 % av sammansatta gödselmedel av typ NP, NK, PK och NPK. Försäljningen av enkla gödselmedel uppgick till 373 Mkg, en nedgång med 23 % jämfört med 2003/04. Sammansatta gödselmedel uppgick till 351 Mkg och minskade därmed med 4 %.

Försäljningen - resultat

Försäljningen av handelsgödsel har under den senaste 5-års perioden minskat med 26 %. Mellan åren 2003/04 och 2004/05 minskade främst försäljningen av enkla kvävegödselmedel med nästan 24 % och uppgick till 361 Mkg, en minskning med 114 Mkg. Uttryckt i rent växtnäringsämnen motsvarar detta en minskning med 15 % för rena kvävegödselmedel.

Den främsta orsaken till den minskade användningen av kväve i mineralgödsel är minskad spannmålsareal 2005 jämfört med 2004. Detta förstärks av att drygt hälften av minskningen av arealen utgörs av höstvetete, som vanligen tillförs högre givor än vårsådd spannmål. Låga spannmålspriser kan också ha bidragit till en viss försiktighet i gödslingen av spannmål.

Arealen ekologisk odling ökade med 60 000 ha mellan 2003/04 och 2004/05. Övergången till ekologisk odling kan i viss mån bidra till minskad användning av mineralgödsel även om en tämligen stor del av den omlagda arealen gödslats svagt före omläggningen.

Övergången från spannmålsodling till vall eller uttagen areal med permanent växtlighet minskar kväveutlakningen. En modellberäkning som genomförts vid SLU på uppdrag av Jordbruksverket visar att den minskade spannmålsodlingen kan ha lett till minskad kväveutlakning med ca 2 000 ton kväve. Merparten av denna arealförändring ägde rum mellan 2004 och 2005.

Konstaterade arealförändringar kan inte ses som permanenta. En eventuell ökad odling av ettåriga energigrödor kan ge uppvov till att användningen av gödselmedel och utlakningen åter stiger.

Förbrukningen av ekologiska gödselmedel, uttryckt i rent kväve, har ökat ganska kraftigt, från ca 1 000 ton till drygt 1 400 ton kväve.

Prisutvecklingen

I jordbrukets produktionsmedelsprisindex, PM-index, ingår en delindexserie för handelsgödsel som återspeglar den rena prisutvecklingen vid oförändrat försäljningsmönster. Effekten av förändrade relationer mellan olika slag av handelsgödsel påverkar således inte denna prisindexserie. Från och med januari 1995 ingår även jordförbättringsmedel i denna delindexserie, men detta påverkar serien endast marginellt. Enligt denna serie ökade priserna på handelsgödsel mellan 2003/04 och 2004/05 med i genomsnitt 8 %.

Tabeller

Teckenförklaring

Explanation of symbols

-	Noll	Zero
0	Mindre än 0,5	Less than 0.5
0,0	Mindre än 0,05	Less than 0.05
..	Uppgift inte tillgänglig eller för osäker för att anges	Data not available
.	Uppgift kan inte förekomma	Not applicable
*	Preliminär uppgift	Provisional figure

1. Försäljning av handelsgödselmedel med fördelning på viktigare sorter, uttryckt i kvantitet vara, ton

1. Sales of fertilizers divided in products, tons

Enkla gödselmedel	1997/98	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05
Kvävegödselmedel								
Kalksalpeter, N 15,5	287 062	228 886	286 217	266 675	213 778	221 281	183 302	50 855
Chilesalpeter, N 16	1 393	1 197	952	919	836	500	-	-
Na-salpeter/Probeta, N 20	13 254	11 681	10 706	10 386	9 461	8 975	7 989	7 817
Ammonsulfat, N 21	1 019	1 269	591	7 852	-	732	286	305
N 22	-	-	-	-	-	1 898	794	-
N 24	-	-	-	-	-	-	-	3 134
ASN, N 26	12 550	8 958	7 083	4 148	6 627	1 747	3 088	2 266
Kalkammonsalpeter/Axan, N 26/27/28	209 463	166 077	205 869	235 495	198 981	238 828	240 533	273 036
Ammoniumnitrat N 34	78 944	76 318	55 011	51 224	75 638	33 498	31 339	19 283
N 32	-	-	-	-	-	-	1 842	85
Urea, N 46	889	745	655	553	484	382	475	519
Kvävelösning, N 25/30	2 631	3 111	3 772	2 036	1 641	1 083	4 928	3 364
Flytande ammoniak N 4	142	178	116	137	147	107	50	83
	-	-	-	-	1 660	-	-	268
S:a kvävegödselmedel	607 347	498 420	570 972	579 425	509 253	509 031	474 627	361 015
Fosforgödselmedel								
Superfosfat, P 20	4 048	2 920	2 497	2 599	1 890	1 691	1 484	1 041
S:a fosforgödselmedel	4 048	2 920	2 497	2 599	1 890	1 691	1 484	1 041
Kaliumgödselmedel								
Kaliumklorid, K 50	3 146	2 236	2 504	2 621	1 862	2 464	2 470	2 354
Kaliumsulfat, K 42	640	542	692	691	549	689	731	648
Kalimagnesia, K 25	4 649	5 058	5 426	5 917	6 534	6 993	7 102	7 161
S:a kaliumgödselmedel	8 435	7 836	8 622	9 229	8 945	10 146	10 303	10 163
Svavelgödselmedel								
S 12/13	270	181	173	155	165	-	57	176
S 20/21	232	353	642	451	336	259	425	428
S:a Svavelgödselmedel	502	534	815	606	501	259	484	604
S:a enkla gödselmedel	620 332	509 710	582 906	591 859	520 589	521 127	486 898	372 823

1. Försäljning av handelsgödselmedel med fördelning på viktigare sorter, uttryckt i kvantitet vara, ton (fortsättning)

1. Sales of fertilizers divided in products, tons (continued)

Sammansatta gödselmedel	1997/98	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05
NP-gödsel								
NP 33-3/32-2	-	-	-	-	-	4 336	8 128	-
NP 27-5+S	30 287	23 248	16 055	15 885	10 307	12 842	8 522	3 892
NP 27-3	-	-	-	-	-	-	-	6 746
NP 26-4	20 209	29 794	24 929	24 112	25 193	17 220	24 133	19 236
NP 24-7/23-7	-	-	-	1 057	4 106	2 415	142	-
NP 18-20	-	1 218	602	477	144	214	516	67
NP 18-1	1 829	1 445	1 377	946	536	913	549	432
NP 12-23	4 348	1 312	2 228	2 053	4 212	4 205	4 150	4 706
S:a NP-gödsel	56 673	57 017	45 191	44 530	44 498	42 145	46 140	35 079
PK-gödsel								
PK 13-13	17 872	10 335	11 832	11 612	8 589	8 669	7 609	5 127
PK 11-21	24 071	16 633	16 693	12 511	10 851	10 537	9 374	7 327
PK 7-25	12 680	8 890	7 623	5 995	4 328	5 208	4 998	4 068
PK 6-15/6-13	-	-	-	1 001	2 447	1 339	1 882	790
PK 5-25	2 662	1 870	1 590	665	48	3	44	35
PK 5-17	-	-	-	1 255	2 352	810	-	-
PK 4-27	2 188	483	1 397	419	599	134	-	-
S:a PK-gödsel	59 473	38 211	39 135	33 458	29 214	26 700	23 907	17 347
NK-gödsel								
NK 34-4	-	-	-	-	668	-	-	-
NK 32-4	-	-	-	2 412	-	-	-	-
NK 27-4	-	-	-	-	-	586	-	227
NK 22-11	-	-	-	-	-	3 671	6 646	5 545
NK 20-15	8 974	7 545	8 843	7 033	8 153	3 524	101	25
NK 18-12	-	-	677	610	342	1 405	4	-
NK 15-8	707	782	1 077	1 560	1 693	1 900	1 282	1 351
NK 14-39	-	-	-	-	-	-	493	414
NK 13-38/13-46	1 026	933	1 264	848	1 349	-	701	653
NK 5-7	-	-	-	7 734	-	-	-	-
S:a NK-gödsel	10 707	9 260	11 860	20 197	12 205	11 086	9 227	8 215
NPK-gödsel								
NPK 27-3-3	-	-	-	-	-	-	-	40 360
NPK 26-3-4	-	-	-	-	3 073	4 003	6 231	6 880
NPK 25-3-5	-	-	19 539	25 511	26 916	14 144	329	-
NPK 25-2-6	-	-	-	-	-	-	6 843	4 175
NPK 24-4-5	15 862	16 199	10 352	8 850	9 076	24 231	26 256	14 658
NPK 24-3-7	-	-	-	-	2 475	-	-	-
NPK 24-2-8	-	-	-	-	-	-	-	2 897
NPK 22-4-9	17 742	16 796	17 104	20 605	11 560	14 465	16 091	15 221
NPK 22-6-6	-	-	-	-	-	-	-	4 363
NPK 21-4-7/21-4-8	34 764	41 031	27 230	34 366	26 936	26 916	34 998	52 295
NPK 21-3-10	40 559	39 266	44 062	55 063	67 200	55 341	51 974	43 147
NPK 21-3-8	-	-	-	2 500	-	-	-	-
NPK 20-6-8	-	-	-	1 166	1 887	4 416	6 279	1 744
NPK 20-4-8	68 164	57 318	62 568	44 401	51 445	56 962	51 086	34 597
NPK 20-3-5	13 609	11 727	3 106	2 064	911	-	-	-
NPK 20-2-8/20-3-8	-	-	-	-	-	-	-	2 271
NPK 20-2-5	1 891	1 704	2 218	2 248	961	-	-	-

1. Försäljning av handelsgödselmedel med fördelning på viktigare sorter, uttryckt i kvantitet vara, ton (fortsättning)

1. Sales of fertilizers divided in products, tons (continued)

Sammansatta gödselmedel	1997/98	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05
NPK-gödsel, forts								
NPK 18-4-10, mikro	3 800	-	-	-	3 441	-	2 367	2 133
NPK 18-3-15	-	-	-	-	-	-	2 857	632
NPK 18-3-12/17-3-12	5 921	6 809	7 395	6 767	5 304	2 774	476	-
NPK 17-7-14	4 165	1 976	2 422	1 858	3 225	3 031	4 954	5 403
NPK 17-6-10	-	-	-	1 606	3 155	4 684	5 037	3 839
NPK 17-4-13	31 594	26 374	22 989	21 320	19 874	21 737	16 287	13 125
NPK 17-4-12/17-3-12	-	-	-	-	249	1 775	-	-
NPK 17-2-5	2 007	1 950	1 429	-	-	-	-	-
NPK 16-7-13	-	-	-	-	-	-	1 638	344
NPK 16-4-7	8 677	12 560	11 588	3 463	-	480	-	-
NPK 15-4-7/15-4-8	-	-	-	9 633	12 895	12 417	11 560	3 018
NPK 15-3-23	2 264	-	-	-	-	-	-	-
NPK 14-7-15/14-1-3	-	-	-	-	-	-	459	197
NPK 14-4-8/14-4-7	-	-	-	-	-	-	-	6 316
NPK 13-4-10	-	-	-	-	-	-	863	-
NPK 13-2-8, trädgårdsgödsel	1 788	-	-	1 949	-	-	-	-
NPK 12-5-14, mikro	3 810	-	3 720	3 901	3 735	4 083	4 285	4 118
NPK 12-4-17, mikro	2 217	3 266	2 756	2 945	348	-	-	-
NPK 11-10-11, div. trädgårdsgödsel	-	-	-	-	154	-	-	-
NPK 11-6-18	-	-	-	-	-	-	4 115	-
NPK 11-5-18, mikro	13 097	11 925	12 950	13 387	12 723	15 103	17 056	17 295
NPK 11-2-7/11-2-8	-	1 874	2 042	-	-	-	-	-
NPK 10-5-6	-	-	5 019	5 186	614	-	-	-
NPK 9-2-10	-	-	-	-	-	-	612	608
NPK 8-7-16, mikro	5 410	3 989	2 223	1 673	-	-	-	-
NPK 8-6-19, mikro	1 973	-	-	-	-	-	-	-
NPK 8-5-19	4 447	8 228	12 028	12 499	11 244	10 237	11 963	10 567
NPK 8-2-5	-	-	-	1 807	-	-	-	-
NPK 7-2-5	-	-	-	-	5 068	-	-	-
NPK 5-6-17, mikro	2 788	1 765	-	-	-	-	-	-
NPK 6-5-6	2 272	2 871	2 124	-	484	-	366	187
NPK 3-1-6	-	-	-	-	-	2 033	-	-
S:a NPK-gödsel	288 821	267 628	274 864	284 768	284 953	278 831	284 982	290 390
S:a sammansatta gödselmedel	415 674	372 116	371 051	382 953	370 870	358 762	364 256	351 031
S:a GÖDSELMEDEL, TOTALT	1 036 006	881 826	953 957	974 812	891 458	879 889	851 154	723 854

2 Försäljning av handelsgödsel uttryckt i ren växtnäring, mkg

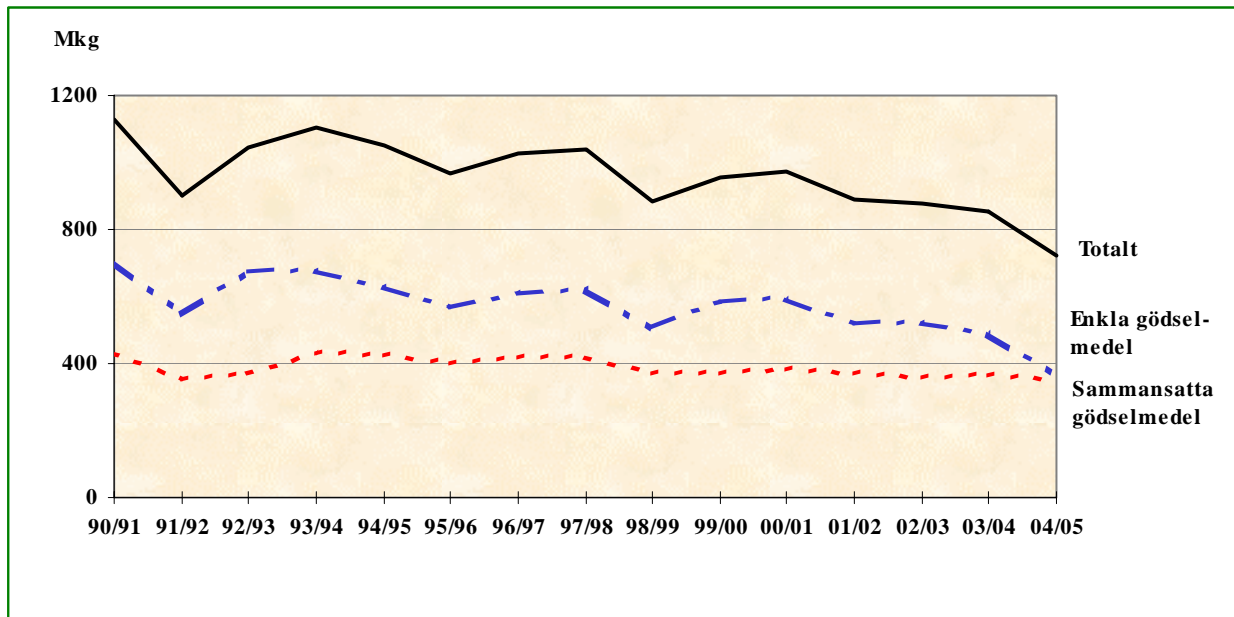
2 Sales of fertilizers, expressed in plant nutrient content, thousand tons

	1997/98	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05
Enkla gödselmedel								
Kväve (N)	135,6	112,8	124,2	128,6	116,7	113,4	108,6	92,6
Fosfor (P)	0,8	0,6	0,5	0,5	0,4	0,3	0,3	0,2
Kalium (K)	3,2	2,7	3,1	3,4	2,9	3,4	3,3	3,2
Svavel (S)	9,2	7,5	9,4	10,6	9,4	10,0	10,1	10,6
Sammansatta gödselmedel								
NP-gödsel								
Kväve (N)	14,3	14,6	11,4	11,3	10,9	10,6	11,9	8,4
Fosfor (P)	3,3	2,9	2,5	2,4	2,8	2,6	2,6	2,2
Svavel (S)	1,7	1,8	1,5	1,5	1,5	1,2	1,2	0,9
PK-gödsel								
Fosfor (P)	6,2	3,9	4,1	3,5	2,9	2,8	2,5	1,8
Kalium (K)	11,4	7,6	7,6	6,3	5,4	5,0	4,5	3,3
Svavel (S)	1,4	1,0	1,1	0,9	0,9	0,7	0,6	0,3
NK-gödsel								
Kväve (N)	2,0	1,7	2,2	3,0	2,3	2,2	1,8	1,6
Kalium (K)	1,8	1,5	1,9	2,1	1,8	1,5	1,3	1,1
Svavel (S)	0,0	0,7	0,1	0,1	0,0	0,2	0,2	0,1
NPK-gödsel								
Kväve (N)	53,7	50,1	51,6	54,0	54,9	53,9	54,5	59,0
Fosfor (P)	11,4	10,4	10,6	10,7	10,6	10,9	11,4	11,2
Kalium (K)	28,1	25,4	26,3	27,0	26,7	26,3	27,9	25,6
Svavel (S)	10,4	9,7	10,3	10,7	10,3	10,4	10,2	10,9
S:a sammansatta gödselmedel								
Kväve (N)	70,0	66,4	65,2	68,3	68,1	66,7	68,2	69,0
Fosfor (P)	20,8	17,2	17,1	16,6	16,4	16,3	16,5	15,2
Kalium (K)	41,3	34,5	35,7	35,4	33,8	32,9	33,7	30,0
Svavel (S)	13,5	13,2	12,9	13,2	12,7	12,6	12,2	12,2
S:a GÖDSELMEDEL								
Kväve (N)	205,6	179,2	189,4	196,9	184,8	180,1	176,2	161,6
Fosfor (P)	21,7	17,8	17,6	17,1	16,7	16,6	16,8	15,4
kg kadmium	334,0	216,0	174,0	175,0	141,0	151,0	105,0	78
Kalium (K)	44,5	37,3	38,9	38,8	36,8	36,3	37,0	33,2
Svavel (S)	22,7	20,7	22,4	23,8	22,1	22,6	22,3	22,8

Diagram

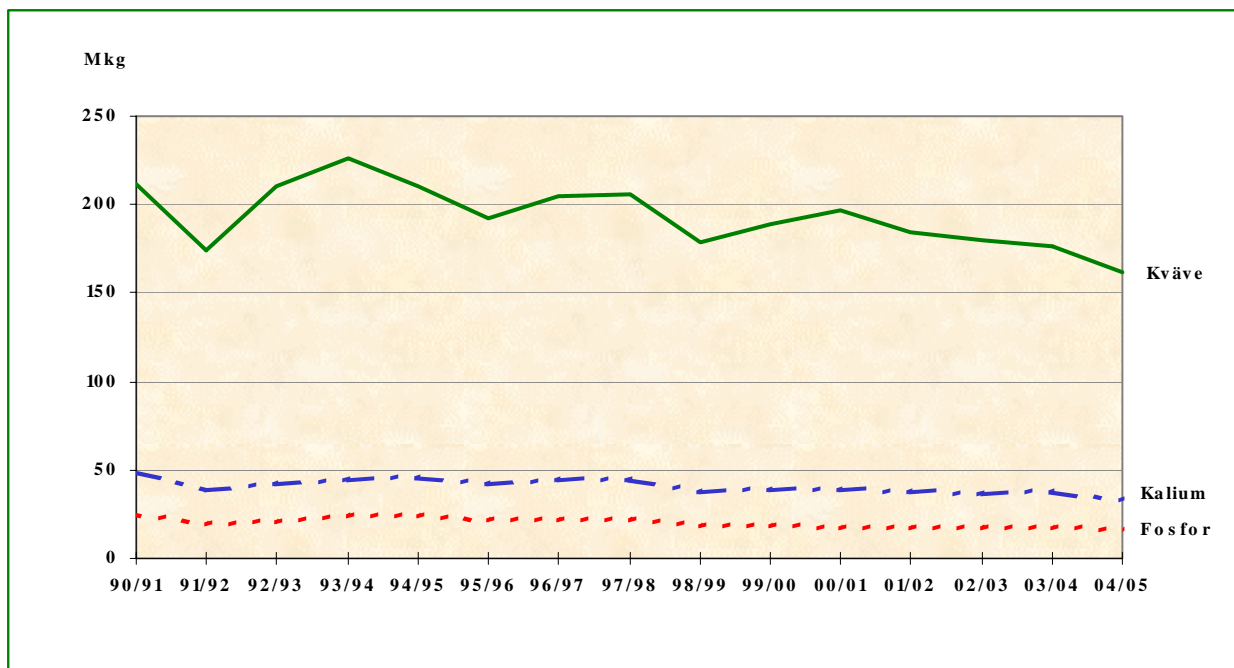
1. Försäljning av handelsgödselmedel, mkg

1. Sales of fertilizers, thousand tons of products



2. Försäljning av handelsgödsel uttryckt i kvantitet växtnäringsämne, mkg

2. Sales of fertilizers, expressed in plant nutrient content, thousand tons



Fakta om statistiken

Allmänt om statistiken

Statistiken om försäljning av handelsgödselmedel samlas in genom en enkätundersökning till tillverkare och importörer av handelsgödselmedel. Enligt lag skall miljöavgift erläggas med hänsyn till medlens kväve- och kadmiuminnehåll (1,80 kr/kg kväve och 30 kr/gram kadmium överstigande 5 gram/ton fosfor). Från det register som upprättas över de företag som betalar gödselmedelskatt hämtas underlag för enkätundersökningen. I årets undersökning har ett 30-tal företag ingått, varav de fem största svarar för 95 % av den totala försäljningen.

Undersökningen sker samordnat mellan Jordbruksverket och Statistiska centralbyrån (SCB). Jordbruksverkets statistik inriktar sig på försäljningen i ton vara och per produkt, medan SCB:s redovisning (Statistiska Meddelanden, MI 30 SM0601) sker uttryckt i rent växtnäring och fördelad på län.

Resultatet redovisas för gödselåret 2004/05 (1 juli 2004 – 30 juni 2005), vilket sammanfaller med branschens redovisningsår.

Statistikens kvalitet

I denna statistik har ej hänsyn kunnat tas till eventuella lagerförändringar på enskilda gårdar eller i handelsledet och statistiken redovisar därför inte användningen av handelsgödselmedel under året. De uppgifter som redovisas är baserade på den försäljning som sker till jordbruket och trädgårdsnäringen.

Viss direktimport av handelsgödsel, vid sidan om officiella kanaler, förekommer. I rapporten "Skatt på handelsgödsel och bekämpningsmedel?" (SOU 2003:9) uppskattas den illegala införseln till knappt 5 % av försäljningen.

Användningen av handelsgödsel i skogsbruket eller de specialgödselmedel som används för golfbanor samt organiska gödselmedel ingår inte i denna rapport.

In English

Summary

The sales of fertilizers decreased

The total sales of commercial fertilizers amounted to 724 thousand metric tons during the fertilizer year 2004/05, which was a decrease by 15 percent compared to 2003/04. During the last five years the sales have continuously decreased, which means that between 2000/01 and 2004/05 the sales of fertilizers decreased by 26 percent.

In terms of plant nutrient content the sales of nitrogen in 2004/05 decreased by 8 percent to 162 thousand metric tons compared to the year before. The changes in sales of other recorded nutrients, such as phosphorus and potassium, decreased by 8 and 10 percent respectively. The changes in sulfur were small. The phosphorus fertilizers contained about 78 kg of cadmium.

The main reason for the decrease in the use of nitrogen between 2004 and 2005 was a decrease in the cultivated area of cereals. The fact that more than half of the decrease in area was winter wheat, which generally receives higher doses of nitrogen, strengthened the effect. Low prices of cereals might also have led to lesser nitrogen use.

The change from cultivation of cereals to grass land or set aside land with permanent vegetation decreases the leach of nitrogen. A calculation model shows that the decrease in cultivation of cereals can lead to a reduction in the leach of nitrogen with approximately 2 000 tons nitrogen in plant nutrient.

The area of organic farming increased with 60 000 hectares between 2004 and 2005. This can also have a reduction effect on the leach of nitrogen.

The item "Fertilizers" in Input Price Index showed an increase by about 5 percent during 2004/05 compared to previous year. This item reflects the price changes for the mix of fertilizers that was used last year.

List of tables

Explanation of symbols	4
1. Sales of fertilizers divided in products, tons	5
1. Sales of fertilizers divided in products, tons (continued)	6
1. Sales of fertilizers divided in products, tons (continued)	7
2. Sales of fertilizers, expressed in plant nutrient content, thousand tons	8

List of terms

Ammoniumnitrat	Ammonium nitrate
Ammonsulfat	Ammonium sulphate
Chilesalpeter	Chilean nitrate of soda
Enkla fosforgödselmedel	Straight phosphorus fertilizers
Enkla kaliumgödselmedel	Straight potassium fertilizers
Enkla kvävegödselmedel	Straight nitrogen fertilizers
Flytande ammoniak	Anhydrous ammonia for direct application
Fosfor	Phosphorus
Fosforgödselmedel	Phosphorus fertilizers
K	Plant nutrient of K = multiplied with 1,205 to K_2O
Kadmium	Cadmium
Kalimagnesia	Potassium magnesium sulphate
Kalium	Potassium
Kaliumgödselmedel	Potassium fertilizers
Kaliumklorid	Potassium chloride
Kaliumsulfat	Potassium sulphate
Kalkammonsalpeter	Calcium ammonium nitrate
Kalksalpeter	Calcium nitrate
Kväve	Nitrogen
Kvävegödselmedel	Nitrogen fertilizers
Kvävelösning	Nitrogen solutions
N	Plant nutrients of N
Na-salpeter	Sodium ammonium nitrate
P	Plant nutrient of P = multiplied with 2,29 to P_2O_5
Sammansatta gödselmedel	Complex fertilizers
Superfosfat	Concentrated superphosphate
Svavel	Sulphur
Urea	Urea